

Tussenopdracht 3 Maddy en Zoë V

Flaptekst

Sibel wacht in de luchthaven van Istanboel. Elke dag opnieuw mist ze haar vlucht naar Brussel. Een zieke piloot, een zonderlinge veiligheidsagent en een drugshond vergezellen haar op haar dwaaltocht.

Binnen de muren van de luchthaven zoeken ze naar manieren om de zwarte gaten in hun geheugen op te vullen. Buiten woedt een sneeuwstorm.

Honingeter roept een verstilde sfeer op waarin moedertaal en vaderland elkaar overlappen tot het botst. Turkse folklore en klassieke mythologie versmelten tot een bevreemdend, surrealistisch kluwen. Iedereen is in transit.

De eerste zin

“Dit hier is een plaats waar mensen smelten als kaarsvet”

Samenvatting

Ömer is beveiligingsbeambte in het vliegveld, die de hele tijd in een kamer zit met allemaal bewakingsvideo's. Op een dag valt Sibel hem op. Zo leeft Sibel op het vliegveld, omdat ze zogenaamd steeds haar vlucht naar Brussel mist. Hij is geïntregeerd door haar aanwezigheid en kan haar niet meer uit zijn hoofd halen. Elke keer is hij Sibel aan het zoeken op de beveiligingsbeelden. Hij volgt haar op de beveiligingsbeelden zowel als in het echt. Sibel heeft op gegeven moment door dat ze gevolgd wordt en het valt haar op dat er veel camera's hangen. Deze gaat ze ontwijken. Sibel vindt een hond, die heeft haar aandacht getrokken, omdat Sibel in haar 'normale' leven diergeneeskunde studeerde. Op gegeven moment loopt Sibel een gebets gebouw binnen. Sibel kijkt haar ogen uit, ze heeft een plek gevonden waar niemand haar ziet en waar ze tegen niemand hoeft te praten. Totdat Ömer opeens verschijnt. Hij zegt geen woord, maar komt alleen maar naast haar staan. Sibel keek hem aan en voelde heel erg zijn aanwezigheid. Ze stonden daar, elkaar aankijkend. Niemand zei wat, maar dat was ook niet nodig. Uiteindelijk bood Sibel Ömer een stukje Turks fruit. Hierna houden ze contact of komen ze elkaar steeds tegen.

Ook duikt Wernicke op. Hij is een piloot die niet meer mag vliegen, maar dat zelf steeds vergeet of niet wilt geloven. Hij probeert dit voor Sibel te verbergen en praat met haar alsof hij nog steeds een echte piloot is. Sibel heeft dit door en speelt het spelletje mee met Wernicke. Het is voor Sibel erg onduidelijk wat er precies mis is met Wernicke, hij

heeft een spraakstoornis en zoekt vaak naar zijn woorden. Al is het best logisch, want je heet niet voor niks [Wernicke](#).

Er bestaat een band tussen deze personages, zonder dat deze is bevestigd door een van hen. Deze verbintenis komt voornamelijk door de hond die rondzwervt in het vliegveld.

Erkan verbindt de verschillende perspectieven met herinneringen van die personages, waardoor we ze beter leren kennen en te weten komen waarom ze op het vliegveld zijn gekomen. Zo denkt Ömer aan zijn geboortedorp in Turkije en de mijnen in Winterslag. Ook denkt hij aan de vrouw en de kinderen die hij daar achter had gelaten. Sibel haar afgebroken diergeneeskunde studie blijft haar achtervolgen, ze blijft denken aan haar vader die haar vroeg al achterliet en aan de vakanties die ze doorbracht in Turkije. Wernicke denkt steeds terug aan de steden waar hij heen vloog toen hij nog piloot was. Al deze dingen zijn herinneringen, die waarschijnlijk nooit meer zullen zijn als vroeger. Aan het einde van het boek is het toch tijd om afscheid te nemen. Sibel doet dit bij Wernicke om een briefje achter te laten. Later komt Sibel het hokje van Ömer in. Ze vraagt of hij weet is waar Wernicke uithangt. Ömer kan het niet hebben dat Sibel verder en verder van hem weg gaat en dat het contact steeds minder word. Hierdoor word hij boos en geeft een preek aan Sibel over afscheid en dit is het laatste moment dat Ömer haar heeft gezien. Sibel stapt op het vliegtuig onderweg naar Brussel en dit is het laatste wat we van Sibel horen.

Personages

Er zijn vier personages die het hele verhaal vertellen uit hun perspectief. Je hebt Sibel die dag in dag doorbrengt op het vliegveld van Istanbul. Ze heeft een vlucht gepland naar Brussel, maar “mist” iedere keer haar vlucht. Al wachtend vermijdt ze alle werknemers, zodat ze niet met hen hoeft te praten. Maar, toch voelt ze alsof ze bekeken wordt. Overal waar ze loopt.

Ömer werkt op het vliegveld achter de schermen. Graag werkt hij alleen, omdat taal een lastig ding is voor hem. Hij komt uit Turkije, en de mix van het Turks alfabet en Nederlands alfabet is erg onhandig. Ook gaat hij nooit naar huis. Hij houdt achter de schermen vaak Sibel in de gaten, door haar gemiste vluchten. Hij volgt haar niet alleen via de schermen, maar ook in het echt.

Ook duikt Wernicke op. Hij is een piloot die niet meer mag vliegen, maar blijkt dat zelf niet te realiseren. Hij ontmoet Sibel, en probeert het piloot gedoe goed te verbergen. Sibel speelt mee met zijn kleine spelletje. Taal is ook iets voor Wernicke, aangezien hij lijdt aan het Syndroom van Wernicke, waarnaar hij vernoemd is. Een van de symptomen is dat hij alleen maar wartaal spreekt, waardoor het lastig is te communiceren.

Deze personages worden steeds meer met elkaar verbonden. Grotendeels wordt dit gestimuleerd door een vrouwelijke, bejaarde luchthaven hond waarmee Sibel elke nacht slaapt in een gebedsruimte.

Quotes

“Wanneer ik aanstalten maak om te gaan slapen, vraagt Ömer me waarom ik niet naar huis ga, zoals iedereen. Ik schrik van zijn vraag omdat ik het antwoord nog maar recent weet. Ik vertel hem dat deze plek net zomin als thuis aanvoelt als elke andere plek, en dat het dus geen nut heeft om te blijven zoeken.”

“Het Turkse alfabet telt immers 29 letters. Het Nederlandse 26. Dat zijn er drie te veel of drie te weinig. Drie letters. Meer was er niet voor nodig om mij het zwijgen op te leggen.”

“Waar ze druipend wachten, ineenzakken op de eindeloze rij stoelen aan de terminals. Waar ze ogenblikkelijk stollen wanneer een intercomsysteem hun vluchtnummer afroept of de zoveelste vertraging aankondigt. Hier haperen de uren, geen mens weet hoe lang.”

Thematiek

Een zoektocht naar de goede woorden en de moeilijkheid van afscheid nemen van mensen en plekken waar je lang verbleven hebt. Dit is volgens ons het thema, omdat het in het boek het einddoel is. Aan het begin van het boek hebben de Sibel, Ömer en Wernicke moeite met praten en communiceren. Vooral Sibel heeft veel angst om te spreken en kan vaak niet de goede woorden vinden om iets te zeggen. Naarmate het boek vordert begin ze steeds iets meer uit haar schulp te kruipen en praat ze dagelijks met Ömer en Wernicke. Nadat je verder leest merk je ook dat het afscheid nemen een grote rol speelt. Alle 3 willen ze niet dat ze weg gaan en Sibel “mist” ook haar vlucht, maar dit is meer een teken dat ze het afscheid nemen juist heel moeilijk vindt en de confrontatie met het personeel wilt vermijden.

Motieven

Er zijn verschillende motieven. Het leidmotief van het boek is het turkse fruit. Het fruit komt vaak terug tijdens perspectieven. Zo heeft Ömer turks fruit op werk en is er in verschillende *flashbacks* verwijzingen naar het fruit. Ook is er een leidmotief over het vliegveld. Het heeft een betekenis van vast zitten tussen twee delen. Het niet kunnen verlaten van een veilig gevoel, en het niet kunnen vertrekken naar iets nieuws en onbekend. Als je het vliegveld binnentreedt zit je technisch gezien in geen enkel land, omdat je keuze hebt om over al naar heen te gaan. Voor personages heeft dit een connectie omdat ze allemaal vast zitten tussen twee situaties. Sibel zit vast tussen het vliegveld en haar vlucht nemen, Ömer zit vast tussen de twee talen turks en Nederlands en Wernicke zit vast met zijn gedachten dat hij nog piloot is.

Ook zijn er abstracte motieven. Het is een boek van bekeken worden en zelf kijken, vergeten worden en zelf dingen vergeten. Het zoeken naar woorden en het uitkramen van wartaal. Een taal spreken maar het niet volledig kunnen. Jezelf kwijtraken in de vorm van taal. Veel moeite hebben met communiceren en jezelf dingen voorliegen die er niet meer zijn. Het uitstellen van afscheid nemen, omdat je bang bent voor verandering. Ze hopen alle drie van elkaar dat ze blijven, maar weten diep van binnen dat dit niet mogelijk is. De hoop om vergeten te worden, omdat je opgaat in de massa van het vliegveld. Het idee hebben dat je onzichtbaar bent, maar eigenlijk houden mensen je in de gaten. Het uiteindelijk maken van kennissen en vrienden, maar die moeten achterlaten. Het achterlaten, omdat het leven doorgaat. Je kan niet voor eeuwig vasthouden aan iets wat veilig voor je voelt.

Trivia - auteur

Tülin Erkan is geboren in 1988 en groeide op in Oostende in België. Haar moeder was Fransstalig, haar oma Engelstalig en haar vader Turkstalig. Door haar ouders scheiding was ze vaak tijdens haar zomervakanties in Turkije. Hier woonde haar vader. Ook was ze al van jongs af aan veel bezig met verhalen. Door deze mix van talen en verschillende afkomsten, werd ze vaak als 'half' omschreven. Nu nog steeds. Zo voelt ze zich vooral dubbel. Toen ze nog niet kon schrijven, nam ze de letters over van boeken met pen. Zo maakte ze al vroeg de beslissing dat taal haar werkmiddel wordt. Later na haar studie werkte ze bij een uitgeverij. Tijdens haar werk was ze nog steeds aan het schrijven, maar werd geïntimideerd door alle bekende ouwe mannelijke schrijvers. Dit veranderde uiteindelijk toen ze doorhad dat haar stem een impact kon hebben. Met haar debuut *Honingeter* rijgt ze herinneringen en talen door elkaar heen tot een mooi geheel.

Titelverklaring

“Honingeters of Meliphagidae behoren tot de familie van de zangvogels. Van de Australische geschubde Lelhoningeter leven naar schatting nog maar zo’n 300 exemplaren. Wetenschappers vermoeden dat de soort met uitsterven bedreigt is omdat de vogels hun eigen zang niet meer kennen.”

Dit fragment komt uit het begin van het boek en verklaart de titel al lichtelijk. De bedreigde zangvogels verwijzen naar de drie karakter die allemaal problemen hebben met hun “zang”. Sibel heeft zo angst voor praten en komt niet uit haar woorden, Wernicke spreekt wartaal en leeft nog in een bubbel waarin hij denkt dat hij nog een piloot is en Ömer heeft moeite met twee verschillende talen, Nederlands en Turks, aangezien er een verschil is tussen het Turks alfabet met 29 letters en het Nederland alfabet met 27 letters.

Structuur en perspectief

Perspectief: Het boek wordt verteld uit drie verschillende perspectieven uit de eerdere genoemde personages Sibel, Ömer en Wernicke. Alleen Sibel en Ömer hun perspectieven is in een ik-perspectief geschreven. Aangezien Wernicke geen eigen hoofdstukken heeft in zijn perspectief, hebben we alleen flashbacks van hem of een soort film structuur.

Sibel: *“Ik vraag me af of roltrappen voetstappen vergeten.”*

Ömer: *“Linksboven op mijn scherm krijg ik een duidelijker beeld van haar houding en gezichtsuitdrukking.”*

Wernicke: *“De mist verbergt de pilaren die het huis ondersteunen maar ik weet nog dat ze er zijn.”*

Structuur: Het boek bestaat uit in totaal 60 hoofdstukken. Elk hoofdstuk heeft een titel en een perspectief wat er bij hoort. Sibel heeft verschillende terminals als hoofdstukken aangezien zij daar dag en nacht bevind. Ömer heeft *Rec* als hoofdstuktitel, omdat hij zich bevindt in een camera ruimte waar hij alles in de gaten kan houden en alles wordt opgenomen. Ook heb je de titels wat ook onder het perspectief valt van Sibel, maar het gaat over Wernicke. Met dit perspectief merk je dan meer hoe hun vriendschap groeit. De titels zijn allemaal verschillende woorden wat past bij hun gespreksonderwerp of bij Wernicke’s flashback, zoals *Foxtrot*, *Echo* en *Alpha*. Ook is het boek opgedeeld in in totaal 5 delen, *Topos*, *Seismos*, *Arrivals Gelis*, *Departures Gidis* en *Telos*, wat elk te maken heeft met het verhaal. *Topos* duidt de locatie van waar het boek afspeelt aan,

Seismos gaat over een nachtmerrie van een van de personages, *Arrivals Geliş* gaat over de aankomst van de personages en hoe ze er zijn gekomen, *Departures Gidis* gaat over het vertrek van de personages en *Telos* is het einde van het boek. Het verband tussen deze delen is het feit dat ze elk het verloop van het verhaal samen erg duidelijk vertellen, maar ook in het Turks staan.

Decor

Het boek speelt zich de durende 220 bladzijden af op het vliegveld in Istanbul. Het perspectief gaat van de wachttruimte, naar de bewakers kamer en naar een gebedsruimte.

Stijl

De schrijfstijl is erg opmerkelijk. Ze vertelt haar verhalen onduidelijk en het is soms een beetje verwarrend. Hierdoor maakt het ook duidelijk dat ze wil dat de lezer zelf nadenkt over hoe het verhaal in elkaar zit. Je moet heel erg je aandacht erbij houden. Ook duurt het lang tot het duidelijker wordt waar het boek nou eigenlijk over gaat. Er wordt gebruik gemaakt van meerdere perspectieven, per hoofdstuk komen momenten die eerder gebeurd zijn terug. Zo komt steeds het turkse fruit terug in het boek. Er stonden per hoofdstuk een nieuwe titels, deze waren voor ons aan het begin niet duidelijk. Naarmate je het verhaal vordert zijn de hoofdstuktitels wel duidelijk. Zo staan er boven sommige hoofdstukken het woord 'Rec' van recording. Deze titel wijst erop dat dit hoofdstuk vanuit het perspectief van Omer wordt geschreven. Zo geeft de titel aan vanuit welke blik we lezen, maar zonder een hele duidelijke titel neer te zetten. Dit zorgt er ook voor dat de lezer wat meer nadenkt wat er wordt bedoeld met verschillende dingen uit het boek. Zoals: De hoofdstuktitels en de verschillende soorten verteltijd door elkaar.

'Met mijn stem in mijn buik liet hij me achter in de tax free shop. Ze zou zich opnieuw diep in me nestelen en zou er voor de rest van de dag niet meer uit komen. Ik had schor geklonken toen hij me aansprak. Na een lange stilte raspt een woord zich langs je gehemelte, de eerste letters schijnbaar geruisloos. Tot de staart van een woord, een zin er gebroken uitkomt, zonder controle over het exacte geluid, het aantal decibels. Het lied dat hij zonet neuriede zinderde gelukkig wel nog in de juiste toonhoogte na. Had het ook voor hem iets betekent? Hij zong het zo overtuigend stil, als een goed bewaard geheim.'

Slotzin

“Zo vederlicht laat het los.”

Beoordeling

3/5 sterren

We vonden het concept van de roman aantrekkelijk, maar de uitvoering was wat minder. Onze leeservaring was dat het erg langdradig was en dat het plot niet erg aanwezig was. Ook was het erg zichtbaar dat je zelf over het verhaal moest denken om er achter te komen waar het over ging. Aan de ene kant was het goed om er over na te denken want zo kwam je achter veel dingen achter zoals wat de auteurs intentie was voor dit boek of wat de achterliggende verhalen waren, maar het was ook best rot om er over na te denken. We zochten niet achter elke naam en zin een betekenis, wat wel de bedoeling was. Het onderwerp over spreekangst en taal verschillen vonden we erg interessant en mooi. De omgang tussen personages op dit gebied was erg fascinerend om over te lezen. Het einde deed niet veel voor ons. Het was een open einde, wat met intentie veel vragen laat, alleen wouden wij ook antwoorden. Hoe gaat het met Sibel? Waar is Wernicke nu? En wat doet Ömer? Het was een boeiend boek. We kwamen er achter dat dit boek alleen niet weggelegd is voor ons, maar wel zijn we tevreden dat we toch dit boek hebben gelezen.

Recensies

1. Het duurt even voordat je doorhebt wie er aan het woord is in Honingeter, de debuutroman van Tülin Erkan. Intelligent schuift zij hoofdstukjes met titels als 'Topos' en 'Seismos' als een mozaïek tegen elkaar, totdat ineens de verschillende perspectieven en kleuren te zien zijn en het totale kunstwerk zich aan je openbaart. Dat het even duurt, komt doordat de drie mensen in de roman iets ongebruikelijks gemeen hebben: ze wonen alle drie illegaal op het vliegveld van Istanbul en observeren de wereld om zich heen. De onwezenlijke, tijdloze sfeer op het vliegveld doet denken aan de film The terminal. Erkan voegt daar iets wezenlijks aan toe: de zoektocht naar taal om de wonderlijke ervaringen in dat niemandsland in te delen en te verwerken, wat in de verte weer doet denken aan die andere beroemde transit-film Lost in translation. (Literom)

2. Honingeters, waar deze invoelende roman naar genoemd is, behoren tot de familie van de zangvogels, maar dreigen uit te sterven omdat de vogels hun eigen zang niet meer herkennen, staat voorin het boek. Die gedachte doortrekken naar de drie personages stemt niet opgewekt, maar Erkan is knap en effectief in het gebruik van haar vaak heel poëtische metaforen. Een grote doos Turks fruit, honingzoet en kleurrijk, is de andere kant van het verhaal. Zelfs de ook op de luchthaven zwervende oude hond, die zo graag bij Sibel slaapt, kan de snoepjes erg waarderen. (demorgen.de)

Vragen: overhoor jezelf

Is het verhaal geloofwaardig? Is geloofwaardigheid belangrijk in dit boek?

- Het speelt zich af op een geloofwaardige plek, ook zijn de problemen die ze hebben heel normaal. Het plot en hoe ze daar mee omgaan is wat minder geloofwaardig, doordat het uitstel gedrag heel extreem is. Ook worden er volle regels overtreden en de manier hoe de karakters elkaar ontmoet hebben is heel apart en zou je niet zomaar zo gebeuren.
- Wat vond je opvallend aan de roman?
 - De roman heeft een hele vage verhaal lijn, en ook is er niet precies een plot echt snel zichtbaar. Wel zet het boek je extreem aan het denken en ligt niks voor de hand. Zo wordt er in het boek een laatste brief geschreven aan Wernicke van Sibel, *'IK ZIE, IK ZIE, WAT JIJ NIET ZIET. DE ACHTERKANT VAN DE MAAN.'* Dit bericht is zelf heel onduidelijk en je zou het niet meteen kunnen snappen, hier wordt er dus vereist dat je zelf nog nadenkt over wat het nou precies betekent.
- Welke verhaalfiguur boeide jou het meest?
 - Zoë: Ik denk dat Wernicke me het meest interesseerde. Hij was niet heel veel aanwezig, maar ik vond het een heel vreemd character. Hij geloofde zelf heel veel erg dat hij nog piloot was en probeerde iedereen ervan te overtuigen. Ik vond het bijzonder en vroeg me heel erg af waarom hij het niet kon loslaten. Hij kon het niet loslaten dat hij geen piloot meer is en doet er alles aan om het wel te zijn en iedereen het te laten geloven.
 - Maddy: Mij interesseerde Ömer het meest. Ik denk dat dit komt omdat hij meteen in het boek een interessante opkomst maakt, namelijk hij stalkt Sibel omdat hij haar interessant vindt. Ook is hij het meest betrokken tot

het motief turkse fruit waardoor hij interessanter wordt. Hij was de eerste die een connectie had met Sibel en ik bleef me afvragen hoe hij verder alles aanpakken.

- Met wie van de personages voelde je je aangetrokken of voor wie voelde je sympathie?
 - Zoë: Ik voelde me heel erg aangetrokken tot Sibel. Wat zij eng vind, heb ik ook enorm erg. De angst om tegen mensen te praten is heel groot en moeilijk te overwinnen. Ik vond het voor haar dan ook het moeilijkst, omdat ze het niet kon ontwijken tegen mensen te praten. En om dan je comfort in een hond te vinden, vind ik iets heel moois, lief en iets kinderlijks.
 - Maddy: Ik kon mezelf erg goed vinden in Sibel. Het feit dat ze rond het hele boek erg moeite heeft om te praten met mensen heb ik zelf ook. Haar voorliefde voor honden vind ik een leuke detail aan haar personage, want het helpt je begrijpen wat voor soort persoon ze is. Ook het schuilen in plaatsen vond ik zelf erg begrijpelijk, omdat ik dat ook vaak doe. Vooral als je niemand hebt om comfortabel mee te praten. Nu hoeft het wegschuilen natuurlijk niet letterlijk te zijn, want ze schuilt zich ook figuurlijk wat ik ergens wel mooi vind. Ze draait twee betekenissen aan het wegschuilen voor mensen.
- Vind je dat het verhaal op een goed moment begint of eindigt? Waarom vind je dat?
 - Het begin is zowel heel sterk als het zwak is. Het begint sterk, want het zet je aan het denken. Ondanks dat is het moeilijk te begrijpen, door je geen flauw benul hebt waar het nou over moet gaan. Zo luid de eerste zin: 'Dit hier is de plaats waar mensen smelten als kaarsvet.' Met deze zin wordt op het eerste gezicht niks duidelijk. Het einde is voorspelbaar, Sibel verlaat namelijk het vliegveld en verder weten we niks. Dit vinden we wel erg jammer, want we hadden graag willen weten hoe Sibel door zou leven en wat er gebeurd met Omer die niemand meer heeft om naar te kijken en met Wernicke die de persoon verloren is, die in zn spelletje mee ging over dat hij nog piloot is.

Bronnen

- Boek: *Honingeter* - Tulin Erkan
- <https://www.tzum.info/2021/12/recensie-tulin-erkan-honingeter/>
- www.demorgen.be
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Syndroom_van_Wernicke

